

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar, såvitt avser jordbruksärenden, jämte i ämnet väckta motioner.

Till jordbruksutskottet har hänvisats i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar, såvitt dessa avser jordbruksärenden. Utskottet får härmed avgiva utlåtande över framställningarna.

Beträffande utredningen i hithörande ärenden får utskottet i huvudsak hänvisa till motsvarande punkter i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 3 januari 1961 (bil. 31 till statsverkspropositionen).

Statens affärsverksfonder

Domänverket

1:o) **Tjänstebostäder för domänverket.** Kungl. Maj:t har föreslagit att ett belopp av 400 000 kr. anvisas under denna anslagspunkt (s. 1—2) för inköp eller uppförande av tjänstebostäder för domänverkets befattningshavare i sådana fall, då dylika bostäder inte kan anskaffas på annat sätt.

I detta sammanhang har vidare på grundval av en av domänstyrelsen den 25 november 1960 gjord framställning departementschefen föreslagit att riksdagens bemyndigande inhämtas till att disponera 600 000 kr. av domänverkets driftinkomster under år 1961 jämte ett ej utnyttjat belopp å 400 000 kr. av tidigare för ändamålet avsatta medel för beviljande av bostadslån till vid verket fast anställda skogsarbetare. Vid långivningen skall de av riksdagen år 1955 godkända reglerna för ifrågavarande verksamhet tillämpas.

Utskottet. Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts framställningar och hemställer sålunda,

att riksdagen må

a) medgiva, att högst 600 000 kronor av domänverkets driftinkomster under år 1961 jämte ett ej utnyttjat belopp av 400 000 kronor av tidigare för ändamålet avsatta medel må tagas i anspråk under år 1961 för bostadslån till vid domänverket fast anställda skogsarbetare;

b) till *Tjänstebostäder för domänverket* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

2:o) **Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar.** Under denna anslagspunkt har Kungl. Maj:t gjort framställning om ett investeringsanslag av 60 000 kronor. Därav avses 30 000 kr. anvisas för fullgörande av de påbörjade istandsättningsarbetena av en äldre lantarbetarbostad vid Röbbäcksdalen. Vidare föreslås att 30 000 kr. anvisas för nästa budgetår till åtgärder för provisoriska åtgärder beträffande vissa bostäder vid Wiad. Det anhålles att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att efter närmare utredning av högskolans styrelse avgöra, vilka bostäder som därvid närmast skall komma i fråga.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under denna anslagspunkt tillstyrkes av utskottet, som hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens försöksgårdar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 60 000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond

3:o) **Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt.** Kungl. Maj:t har under denna anslagspunkt (s. 5—8) föreslagit en medelsanvisning av 581 000 kr. Vad beträffar förslaget om nybyggnad för frökontrollanstaltens fältkontrollavdelning och filial å de i Lunds stad belägna kronoegendomarna Stora Råby erinrar departementschefen först om att dessa egendomar genom beslut den 30 april 1953 bestämts skola ställas till förfogande för de nyssnämnda delarna av anstalten sedan 1952 års riksdag (prop. 50; JoU 26; rskr. 229) uttalat sig för en förflyttning till Skåne av anstaltens fältkontrollavdelning vid Bergshamra för sammanföring med Skånefilialen. Riksdagen har åren 1957, 1958 och 1959 på framställning av Kungl. Maj:t anvisat sammanlagt 1 959 000 kr. till byggande av växthus och institutionsbyggnad. Då 1960 års riksdag i anledning av proposition 1960:120 med förslag i fråga om lokalisering av vissa statliga institutioner, m. m. förklarar att hinder ej föreligger för ett fullföljande av den planerade byggnadsverksamheten vid Stora Råby, har departementschefen förordat, att det för ändamålet resterande beloppet av 541 000 kr. anvisas för budgetåret 1961/62. Vidare har föreslagits att ett växthus för virustestning av utsädespotatis uppföres i anslutning till nybyggnaden för fältkontrollavdelningen vid Stora Råby för ett belopp av 40 000 kr.

Utskottet. Kungl. Maj:ts framställning biträdes av utskottet, vilket därför hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 581 000 kronor.

Statens utlåningsfonder

4:o) **Jordbrukets maskinlånefond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det för budgetåret 1955/56 anvisade investeringsanslaget till Jordbrukets maskinlånefond må under budgetåret 1961/62 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

5:o) **Elektrifieringslånefonden.** Kungl. Maj:t har under denna punkt på anförda skäl föreslagit att elektrifieringsfonden skall avvecklas per den 1 juli 1961.

Utskottet. Vad Kungl. Maj:t förordat biträder utskottet och hemställer därför,

att riksdagen må godkänna att elektrifieringslånefonden avvecklas per den 1 juli 1961.

6:o) **Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift.** Under denna punkt har Kungl. Maj:t på anförda skäl föreslagit att gasgeneratorlånefonden avvecklas per den 1 juli 1961. I samband härmed föreslår departementschefen, att 1 000 000 kr. av fondens nuvarande behållning överföres till jordbrukets maskinlånefond för att disponeras uteslutande för kreditstöd åt sammanslutningar eller enskilda personer, som avser att anskaffa flishuggningsmaskin att användas gemensamt av flera jordbruks- och skogsfastigheter.

Beträffande det närmare innehållet i departementschefens uttalande hänvisas till s. 11—12 i statsverkspropositionen bil. 31.

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts framställning och övriga uttalanden under punkten samt hemställer

att riksdagen må

a) godkänna att gasgeneratorlånefonden avvecklas per den 1 juli 1961;

b) medgiva att ur förevarande fond 1 000 000 kronor får överföras till jordbrukets maskinlånefond för att disponeras på sätt i det föregående angivits.

7:o) **Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond.** Kungl. Maj:ts framställning under denna anslagspunkt (s. 13—14) innebär att rubricerade lånefond skall på anförda skäl avvecklas per den 1

juli 1961 och att befintlig behållning å fonden liksom återflytande belopp skall inlevereras till riksgäldskontoret.

Beträffande det närmare innehållet i framställningen hänvisas till s. 13—14 i statsverkspropositionen bil. 31.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag biträdades av utskottet, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må godkänna att Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond avvecklas per den 1 juli 1961.

8:o) **Kronotorparnas inventarielånefond.** Kungl. Maj:ts förslag under denna anslagspunkt (s. 14—15) innebär att å rubricerade lånefond skall anvisas ett investeringsanslag av 50 000 kr.

Beträffande det närmare innehållet i framställningen hänvisas till s. 14—15 i statsverkspropositionen bil. 31.

Utskottet. Utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Kronotorparnas inventarielånefond* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 50 000 kronor.

9:o) **Statens fiskeredskapslånefond.** Under denna punkt (s. 17—18) har Kungl. Maj:t föreslagit, att ett kapitaltillskott å 30 000 kr. tillföres statens fiskeredskapslånefond.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må till *Statens fiskeredskapslånefond* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

10:o) **Virkesmätningslånefonden.** Kungl. Maj:t har under anslagspunkten i fråga (s. 18—19) på anförda skäl föreslagit, att förenämnda utlåningsfond slopas per den 1 juli 1961.

Utskottet. Kungl. Maj:ts framställning biträdades av utskottet. I enlighet härmed hemställer utskottet,

att riksdagen må godkänna att virkesmätningslånefonden avvecklas per den 1 juli 1961.

11:o) **Statens skogslånefond.** Kungl. Maj:ts framställning under förevärande punkt (s. 19—20) innebär att statens skogslånefond skall på anförda skäl avvecklas per den 1 juli 1961.

Utskottet. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må godkänna att statens skogslånefond avvecklas per den 1 juli 1961.

Fonden för låneunderstöd

12:o) **Lån för anskaffande av skolorjordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor.** Tillstyrkande Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må medgiva, att det för budgetåret 1947/48 anvisade investeringsanslaget till Lån för anskaffande av skolorjordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor må under budgetåret 1961/62 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

Fonden för förlag till statsverket

13:o) **Lagring av jordbruksprodukter.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva att det för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget till Lagring av jordbruksprodukter må under budgetåret 1961/62 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

14:o) **Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö.** Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva att det för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget till Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö må under budgetåret 1961/62 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

15:o) **Ytterligare lagring av jordbruksprodukter.** Tillstyrkande Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva att det för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget till Ytterligare lagring av jordbruksprodukter må under budgetåret 1961/62 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

Diverse kapitalfonder

16:o) **Jordfonden.** Kungl. Maj:t har under denna anslagspunkt (s. 23—30) förordat ett nytillskott till fonden å 4 000 000 kr. Vidare har föreslagits viss omläggning av redovisningen rörande de belopp som nu upptages under diversemedelstiteln »Fondering av medel hänförliga till äldre jordanskaffningsföretag inom Norrland».

Beträffande det närmare innehållet i departementschefens anförande hänvisas till s. 29—30 i statsverkspropositionen bil. 31.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat två inom riksdagen väckta till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 57 av herrar *Ringaby* och *Sveningsson* och II: 73 av herr *Darlin*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts framställning under kapitalbudgeten, bil. 31, punkt 18, att till jordfonden för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag å 4 000 000 kronor.

Utskottet. Vid behandlingen av förevarande anslagsäskande vill utskottet först framhålla att behovet av under jordfonden disponibelt kapital stigit avsevärt under senare tid på grund av starkt ökad intensitet i jordbrukets och skogsbrukets yttre rationalisering. Hembuden av fastigheter till lantbruksnämnderna har också ökat i omfattning. Vad gäller takten i omsättningen av jordfondsfastigheter uttalade 1960 års jordbruksutskott (JoU 8, p. 11; rskr. 107) att en ökning av densamma var önskvärd. Med tillfredsställelse har utskottet nu kunnat konstatera att såväl lantbruksstyrelsen som lantmäteriet vidtagit åtgärder i sådan riktning. Ytterligare åtgärder tycks emellertid kunna genomföras, dock utan att man därför eftersätter kravet på att vid jordförsäljningarna åstadkommes en ändamålsenlig rationalisering. I detta sammanhang vill utskottet betona önskvärdheten av att snarast erhålla enhetligare värderingsbestämmelser att tillämpas i sådana för lantbruksorganisationen och lantmäteriet gemensamma ärenden som bland annat rör mark under jordfonden. Utskottet förutsätter vidare att lantmäteriets specialorganisationer så snabbt som möjligt utför de lantmäteriförrättningar som erfordras i dylika ärenden.

Kungl. Maj:ts beräkning av storleken av det tillskott som behövs till jordfonden nästa budgetår kan utskottet godtaga. Utskottet vill emellertid samtidigt i anslutning till departementschefens uttalande om tilläggsstatsanvisning till fonden för det fall dess kapitaltillgångar ej skulle visa sig tillräckliga framhålla vikten av att rationaliseringsverksamheten inte får hindras av brist på medel i fonden.

Vad utskottet här anför innebär även att utskottet avstyrker motionerna I: 57 och II: 73.

Då utskottet inte har något att erinra mot vad i övrigt behandlats under förevarande punkt i propositionen hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 57 och II: 73, till *Jordfonden* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

17:o) **Arrendeegnehemsfonden.** Under denna punkt har Kungl. Maj:t föreslagit att arrendeegnehemsverksamheten skall avecklas så snart omständigheterna det medger. I detta sammanhang har vidare förordats att å arrendeegnehemsfonden nu redovisade fyra fastigheter — bokförda till ett värde av 1 407 000 kr. — vilka upplåtits till sambruksföreningar i form av arrende av kronojord, skall per den 1 juli 1961 omföras till domänfonden.

Beträffande det närmare innehållet i framställningen och departementschefens anförande hänvisas till s. 31—32 i statsverkspropositionen bil. 31.

Utskottet. Utskottet tillstyrker propositionens förslag och synpunkter under denna anslagsrubrik. Därför hemställer utskottet,

att riksdagen må godkänna de förslag rörande arrendeegnehemsverksamheten och arrendeegnehemsfonden, som framlagts i propositionen.

18:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande de i propositionen under följande punkter upptagna frågorna, nämligen

punkten 9: Fiskerilånefonden

punkten 14: Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

Stockholm den 21 mars 1961

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Lage Svedberg, Bertil Andersson, Hermansson, Hjalmar Nilsson, Carl Eskilsson, Nils Hansson, Mossberger*, Jonasson, Uno Olofsson och Augustsson*;

från andra kammaren: herrar Jonsson i Strömsund, Hæggbloom*, Lindström, Hansson i Skegrie, fru Lindskog, herrar Arweson, Antby, Lundmark, Johansson i Öckerö och Hedin;

dock att vid behandlingen av punkten 16 herr Jönsson i Ingemarsgården deltagit i stället för herr Johansson i Öckerö.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

Vid punkten 16:o) (Jordfonden) av herrar *Carl Eskilsson, Hæggbloom* och *Hedin*, vilka ansett att motionerna I: 57 och II: 73 bort bifallas, samt att utskottets uttalande och hemställan därför bort ha följande lydelse:

»Lantbruksnämnderna har genom sin inköspolitik blivit ägare till ett avsevärt antal jord- och skogsfastigheter. Det synes emellertid utskottet tveksamt om nämndernas nuvarande innehav av dylika s. k. jordfondsfastighe-

ter bör vara av den omfattning det för närvarande har. Det torde också vara ett allmänt intresse, att nuvarande »buffertlager» av jordfondsfastigheter i görligaste mån nedbringas. Utskottet vill härvid särskilt betona angelägenheten av att fastigheterna efter lantbruksnämndernas förvärv snarast möjligt genom försäljning återföres i privat ägo.

Enligt utskottets mening behöver således inte nämndernas verksamhet med den yttre rationaliseringens aktiva inköspolitik hämmas av brist på medel, om något tillskott inte sker till fonden, utan i stället försäljningspolitiken intensifieras. Ur principiell synpunkt torde det dessutom var en fördel om nämnderna i större utsträckning koncentrerar sig på att främja bildandet av ändamålsenliga brukningsenheter genom att förmedla direktköp jordbrukarna emellan.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 57 och II: 73, avslå Kungl. Maj:ts framställning.»